Ч. 8. Львів. Второк дня 12 (24) сїчня 1899. Річник III.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австри:
на цїлий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . 3 р. ав.
на місяць . . . . 1 р. ав.
За границею:
на цїлий рік . . 20 рублїв або 40 франків
на пів року . . 10 рублїв або 20 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана» під ч. 5 **ул. Лїндого**. — Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Наші ренеґати.

(X) Під конець грудня м. р. звернули ми бачність наших читателїв на поклик »Ґалїчанїна«, щоби кацапствуюча Русь радше приймала урядові дописи в польскім язицї, як ненависною сїй клїцї фонетикою. Поклик сей зовсїм для нас зрозумілий із становища тих, що вирекли ся своєї народности і рідної мови, а вважають себе частиною великого племени московского. Годї їх силувати до того, щоби сї кацапствуючі були і признавали себе Русинами — щаслива їм дорога, куди наставились і тут хиба з лїтописцем треба їм сказати: »іди в свой Суздаль!« Коли-ж они признають себе яко »адін народ« з московским, то не мають они права промовляти в імени Русинів, в імени руского народа, котрий дорожить своєю рідною мовою як найбільшим скарбом, в імени того народа, у котрого єго мова є найголовнїйшою прикметою рускої народности. Коли наші кацапи відцурали ся своєї мови, то перестали бути Русинами так само, як і ті, що з такої чи иншої понуки приняли польску мову яко свою і стали Поляками, хоч деякі з них бодай по смерти кажуть себе похоронити рускому сьвященикови. Се отже ренеґати, відступники рускої народности, що перейшли дїйсно до московскої народности.

Але можна стрітити ся нераз з замітом — нї, се не Москалї, они лише противники фонетики. Се непорозуменє треба вияснити. Писав і печатав свого часу етимольоґічною правописию Могильницкий, Яків Головацкий, Микола Устиянович, Омелян Огоновский і ин., але они писали тою самою мовою, якій промостив дорогу в рускім письменьстві Маркіян Шашкевич, творець нової доби рускої лїтератури в Галичинї. Хоч М. Шашкевич, а спершу і Яків Головацкий уживали фонетичної правописи, однак і більша часть пізнїйших творів Я. Головацкого і М. Устияновича була писана рускою мовою, хоч етимольоґічною правописию. Аж під конець житя Я. Головацкий і М. Устиянович стали в своїх писанях намагати на московщину, хоч до смерти не вивчили ся нею поправно писати, а тим меньше говорити. Язик сих творів Я. Головацкого і М. Устияновича et tutti quanti — се вже не руский язик, а »язичіє«, або як московский учений Пипін склясифікував — »асобий русский язик«, котрим нинї послугують ся Петрушевич, Гушалевич і т. ин., на котрім виходять »Ґалїчанїн«, »Страхопуд«, »Живоє Слово«, »Русскоє Слово«, ізданія общества Качковского, Гал. Рус. Матиці, Временник Ставропигійского Інститута, Вістник Народного Дома і т. и. Скаже нам на се знов хто-небудь, се-ж не московский язик! Правда, але се є місток до з'асимільованя нашої українъско-рускої мови з московщиною. А що таке є змаганє наших кацапів, се висловлено дуже ясно і виразно не вперший раз вже в »Ґалїчанїнє« в статї бувшого перемиского катехита Юстина Желехівского про з'їзд руских ученых в 1848 р. в ч. 272 з 4/16 грудня м. р. »Созидати зданіє литературы того же языка (рускаго) на простонародномъ нарѣчіи, значило бы — созидати на песку, и длятого рѣшили (тодїшна вже кацапска клїка Поґодиньскої кольонії. Ред.) созидати на твердомъ основаніи богатого древняго церковно-славяньского языка и тѣмъ сблизити галицко-руское нарѣчіе **къ общерусскому литературному языку** (он куди стежка в горох! Ред.).

Нехай же нам нїхто не говорить, що наші кацапи не москалї, що они лише противники фонетики і т. д., нехай нїхто не виправдує їх, що они руских урядових письм не хотять приймати длятого лише, що они писані фонетикою — бо они їх і длятого не приймають, позаяк они писані рускою мовою а не московщиною, а бодай зближеною »до общерусского лїтературного язика«; они не признають рускої мови яко самостїйної і тому волять писати і говорити радше по польски, приймати письма урядові польскі саме тодї, коли вся руска суспільність піднесла рішуче домаганє, щоби урядові власти відносили ся до неї в рускій мові.

Аґітация кацапска ведена »Ґалїчанїном« et compr. під плащиком опору против фонетики почала вже й давнїйше вводити в руску суспільність ту деморалїзацию, якої чіпають ся яко вигідного для себе средства деякі неохотні рускому язикови і письму урядові орґани, не тямлячи, що тим пособляють посередно москвофільству. Ось коли перед кількома лїтами ц. к. намістництво порозсилало до руских сьвящеників інструкцию до виказів про рух людности напечатану руским язиком і письмом, але фонетичною правописию, почали кацапствуючі приходники звертати сї інструкциї староствам, а один »маститий патріот з Самбірщини« написав від себе до староства самбірского таку відозву (розуміє ся по польски з великої твердости), котру годить ся тут in aeternam rei memoriam дословно подати: »Ze strony Św. c. k. Starostwa nadesłaną instrukcyę d a zestawienia wykazu o ruchu ludności jest podpisany przymuszony takową jako w języku dla podpisan go(?) i narodu ruskiego(!) w całej Galicyi nieużywanym! a zatem niezrozumiałym zwrócić i zarazem c. k. Starostwo prosić o łaskawe nadesłanie takiej instrukcyi, która by była w ruskim języku po dziś dzień od niepamiętnych czasów(?!) przez ludzi używanym napisana, albo jeżeli c. k. Starostwo takowej nie posiada, to w języku polskim albo niemieckim; niemniej c. k. Starostwo raczy W. c. k.

З житя і гадок.

Мій клопіт з малярем; ще більший з Василиянином; Йорданьске сьвято в церкві Василиянок; „Христові пера“; юдофільство в рускім театрі.

Сказав би я собі, щом наварив кваші, коби не моя віра, що нема такого лиха, щоби на добре не вийшло. Скортїло мене піти на виставу Товариства для розвою рускої штуки та і написати де-що про неї так, як зміг я оцїнити єї на підставі того, що бачив і читав в тій галузи штуки ще перед виставою згаданого Товариства. Моїми увагами обидив ся п. І. Труш, хотяй про єго образи я сказав був богато користного і зачавши від них у своїх фейлєтонах »Дїла«, по цїлій серії своїх оцїнок скінчив таки на тих моїх увагах. Видко, що глубоко застрягла стріла критики у єго артистичну душу, — хоть се не було моїм наміром. Але на потїху я кажу собі, що коли-б не та стріла, ми-б не були може читали єго інтересних фейлєтонів, котрі може розбудять більший інтерес нашої публики для питомої малярскої штуки — а сего бажаю обом сторонам з цїлого серця.

Коби так був о. Філяс пішов путем п. І. Труша, то я з приятностию був би дав єму таку саму сатисфакцию. Але він прийшов »сварити ся до редакциї за напасти на Василиян«. Прошу сїдати — не хоче, питаю: чи хоче спростувати — нї, не хоче; хоче сварити ся, тай годї. »У нас, — каже — нема нї одного грубого, а ви пишете, що ми випасаємо животики, шарпаєте нашу честь, — то ми і вам потрафимо приставити стільця«.

Думаю собі: ми вже вивертали нераз стільчики одним копненєм ноги, які нам підставляли ріжні людцї — але не можна таки іґнорувати чоловіка, котрого нинї ставлять кандидатом на високого, церковного достойника... треба переконатись. На Богоявленіє пішов я до церкви Василиянок.

Надїяв ся там застати великолїпне водосьвятіє, асисту, хор вихованиць інститута, брацтва з хоругвами, товпи народу — але яке-ж було моє розчарованє. Анї о. Філяса, анї жадного иньшого Василияна не доглядїли мої очи. Один з катихитів народних шкіл правив шкільне водосьвятіє для гурточка панночок, а за ними стояло кілька десяток львівских зарібників зі збанками на сьвячену воду.

— Чи отцї Василияни не будуть нинї правити? — питаю якогось нїби сторожа каменичного.

— О, они рідко мають відправу, бо їм далеко ходити аж з Жулкєвскєґо.

— А чому брацтво не асистує?

— Брацтва церковного тепер вже нема.

— А то від коли?

— Як законїкі настали. За ксьондза Гузара то і було брацтво, тримали фореньґви і мали сьвічки. Е, тодї то була парада і звідси ходилисьми на ринок. А законїкі знесли вшистко.

— А чому знесли, не знаєте?

— Ґа, чому, може їм закон не позволяє. Але перше було лїпше набоженьство.

Ну, може ті слова львівского пролєтария потребують ще потвердженя або вияснења? Приймемо єго радо, тілько просимо наперед о. Філяса, щоби не відказував на другий раз нашій просьбі »усїсти«, бо сидячи можна лїпше порозумітись.

От так, сидячи вигідно, може би ми одержали з автентичного жерела поясненє справи, яка нас дуже заїкавила: Чому о. Василяни зрікають ся школи народної в Дрогобичи, яку до тепер утримували? Се-ж послїдне поприще на народно-шкільнім полї, на якім працювали наші монахи! Як зачуваємо, дотичне прошеніе чина оо. Василиян відійшло вже до властий шкільних. Наведені там певно і мотиви, які склонюють чин звинути школу в Дрогобичи, а ті мотиви раді би ми знати не лише для себе, але і для цїлого руского, читаючого загалу.

В звязи з церковними справами стоїть до-

Rząd centralny oświecić o tem, że tu takim językiem z przymieszką wyrazów jakichś **barbarzyńskich** Rusini nie mówią ani piszą, że taki język i pisownia może dla chińskich(!) narodów i to tylko w początkach cywilizacyi wystarczyć, ale nie dla Rusinów, których język na dworze królów polskich był używany i reprezentowany. Tym sposobem pokaże W. c. k. Rząd, że nie po macoszemu naród ruski traktuje i z ich języka sobie drwin nie robi, a skarb państwowy od niepotrzebnych wydatków na takie wydawnictwa mongolskiemi(!) wyrazami napisane i zupełnie do użytku nieprzydatne uchyli«.

Від недавного часу понїс ся був по часописях оклик: тілько по руски! Свого часу звернено в нашій часописи увагу на те, звідки стануть тим змаганям рускої суспільности о свої права кидати колоди під ноги. Наведена недавно в »Русланї« статя »Ґалїчанїна», як і подане тут письмо стають певним доказом, що наші домородні ренеґати все є перші, котрі не дають рускій суспільности осягнути запоручених їй прав, щоби відтак росло невдоволене, а сим підготовляла ся дорога сїверному Месиї! Sapienti sat!

Парляментарні клопоти.

З Відня пишуть нам під днем 21-го сїчня.

Вчера з полудня, від 4—8 години засїдав екзекутивний комітет правиці. В нарадах взяв участь ґр. Тун. Урядовий комунїкат про вислїд сих нарад дуже короткий і мало говорячий. Сказано іменно, що в комітетї обговорено політичне положене і що комітет виявляє свій жаль, що по причинї обструкциї парлямент не може нїчого позитивного здїлати.

Однакож по нашій гадцї в тім комунїкатї містить ся богато і все. Містить ся іменно те, що правительство і правиця вірять в дальше триване обструкциї та що при теперішнім реґуляминї палати неможливо буде, взяти ся за яку-небудь позитивну роботу. З другої сторони годї припустити, щоби правительство вже тепер, при перших виявах обструкциї, відрочило або закрило парлямент. Треба якийсь час витривати, треба мати доказ в руках, що лише через обструкцию машина парляментарна не може рушити з місця. Рівнож мусить правительство виждати, поки не покінчить ся парляментарна путанина на Угорщинї. Коли-ж одно і друге покінчить ся, с. є. коли справи угорскі так або инакше будуть порішені і коли правительство набере повного пересьвідченя, що лївиця не думає зійти з дороги обструкциї, — тодї прийде на певно до відроченя засїдань державної ради, а короткий час відроченя буде мусїло правительство з'ужити на октройоване нового реґуляминy виключаючого раз на все безглузду, механїчну обструкцию. Коли-ж би і мимо нового, острійшого реґуляминy парлямент не міг стати активним, тодї наступила би може друга конечність: зміна теперішньої конституциї.

Так принайменьше нам представляє ся результат вчерашних нарад екзекутивного комітету правиці.

Що-до відносин правиці до правительства, то сї не улягли нїякій змінї. Як тепер, так і на случай відроченя парляменту, можна надїяти ся, що ґр. Тун буде управляти справами державними лише в дусї інтенций правиці. Хоч сей кабінет є непарляментарний, то таки члени кабінету, поодинокі ресортові мінїстри, ведуть справи по мисли ґр. Туна і відпов дно до змагань правиці. Ґімназия хорватска в Піздиї; розпорядженя язикові для шлеских судів; поновне приреченє ґр. Туна, дане руским послам, що деякі їх постуляти будуть осущені вже в найблизшім часї; познаки наміреної реформи народного шкільництва в Каринтиї і Стириї в користь давлених Словінцїв — все те можна уважати за доказ, що ґр. Тун поза парляментом виконує звільна те, о що правиця в своїм часї упімнула ся і що шеф кабінету виконати з'обовязав ся. З того виходить, що на тепер нема і доконечної потреби, реорґанїзувати кабінет і зміняти его на кабінет парляментарний.

Можемо притім подати до прилюдної відомости, що всякі слухи про намірені компроміси правиці, хоч би лише з частиною лївиці, не мають нїякої підстави. Анї Чехи не думають миритись з своїми Нїмцями, анї проча правиця не бажає инакшого уґрупованя сторонництв в парляментї. Впрочім, з ким тут переговорювати, коли фактично і умірковані елєменти лївиці стоять ще заєдно під тероризмом своїх радикалів? Тихцем пробував бар. Діпавлї, яко душа нїмецкого католицкого клюбу, зблизити ся до антисемітів, але проба ся не повела ся. Антисеміти поставили вимінки не до принятя.

Але спитаєте, що буде з угорскою угодою? Комісия угодова зібралась; радить над крамною статистикою (Waarenstatistik). На угорско-австрийскій граници мала би вести ся контроля, що і скілько Угорщина ввозить до Австриї, а що і скілько ввозить Австрия в границї Угорщини? Доси лише Угорщина вела таку статистику і дізналась через те, о скілько она зависить від австрийскої фабричної індустриї. Доки не приступлено до нарад над угорскою угодою, то всї торговельнї палати австрийскі кричали: Пробі! з'орудуйте і австрийску статистику! Тепер, коли угодова комісия розправляє над такою статистикою, крикнули Лєхер (б. секретар берненьскої, торговельної палати) і Мавтнер (президент віденьскої палати промислово-торговельної): Не треба нам такої статистики, се проста шикана для австрийских купців! Ось льоґіка! А щоби все унеможливити, лївиця почала і в угодовій комісиї обструкцию балаканкою і не хоче допустити до парляментарної злагоди угорскої угоди. Тількож мабуть ся обструкция не наполохає ґр. Туна. Як лише уложать ся відносини на Угорщинї, то австрийске правительство, доведене до крайности лївицею, ужиє хоч би і §-фу 14-го на те, щоби тую — як кажуть — Staatsnothwendigkeit довершити.

На днях наступить іменованє еп. Куіловского галицким митрополитом (гл. телеґрами — Ред.) З фактом сим треба вже числити ся. Рівночасно буде іменований імовірно і о. Шептицкий епископом станиславівским. Ми би вже нинї могли прояснити всї обставини, які вплинули на іменованє сих двох личностий. Не робимо однакож сего. Можемо лише сказати, що краєвi власти самі не сподївались такого звороту. Сї послїдні слова акцентуємо. Хто буде суфраґаном митрополита? питанє се ще не порішене остаточно.

Сучасна війна.

Ми вже згадували про брошуру »приятелїв вічного мира«, що особливо в Англії розвели широку аґітацию за российским проєктом розоруженя. Ся брошура на підставі просторого твору варшавского банкира Бльоха подає такий образець сучасної війни:

Француско-нїмецку війну в роках 1870 і 71, хотяй була дуже кровава, можна уважати невинною забавкою в прирівнаню з кождою будучою війною в Европі. Тому 28 лїт жовнїр носив при собі найбільше 84 набоїв, коли тепер при 5-мілїметровім калїбрі може їх мати 270, а при 4-мілїметровім 380; надто сконструовано тепер 3-мілїметрові карабіни і они певно увійдуть в уживанє, а таких набоїв може жовнїр забрати в патронташі 575. Професор Ґеблєр обчислив, що під боєвим взглядом теперішний карабін лїпший 40 разів від тих, що були в уживаню 1870 року. Тодїшні карабіни несли на 1600 кроків, але на таке віддаленє не могли зже перебити людскої кости. Теперішний карабін несе на 3½ кільометра т. є. 4600 кроків і ще там в силї розторощити не лише людску, але і кіньску кість. Шрапнелї перед 28 роками пукали на 37 кусенів, які розприскуючись, засипували колесо найвисше 200-метрового проміру. А теперішні шрапнелї, наповнені піроксилїною, розтріскують ся на 1200 кавалків і спадають густим дощем в колесї 300-метрового проміру. Очивидно, всї, що находять ся в тім кругї, сказані на загладу, бо кождий відривок шрапнеля може перебити наскрізь девять побіч себе стоячих коний або пятнайцять людий.

Ті убийчі знаряди з такою незмірною силою і далекосяглостию, і при незвичайній точности і улегченю в міреню, зараз в першій битві достарчать тілько ранених і прорідять полки так немилосерно, що на другу битву оба противники не рішать ся скоро. Витязь не буде в лучшім положеню від побідженого. Тож взагалї битви стануть рідкими, війна буде переважно полягати на маневрах і підїздових зачіпках форпочт і передних сторожий. Але що війна мусить скінчити ся цїлковитим розбитєм одної сторони, тому кампанії будуть дуже довгі, особливо, що армії досягнуть мілїонів, а за ними будуть тягнути мілїонові резерви, а жадна з воюючих сторін не буде щадити жовнїра, бо війна в будучности може вибухнути лише зза дуже важних справ.

Припускаючи, що кампанія потреває тілько один рік, то вже і тодї ѣї економічні наслїдки показують ся дуже страшними. Нїмеччина і Італія мають що року власного збіжа на 9 місяців, Франция на 10½, Анґлія на 5 місяців. Австрия і Росия можуть вправдї виживити себе через цїлий рік, але зате не можуть обійти ся без ріжних заграничних товарів, які мусять спроваджувати від иньших держав. Отже-ж взагалї більша часть европейских держав відчує голод ще перед покінченєм однорічної кампанії. Ся евентуальність припаде навіть богато скорше, чим виходить з обчислень скількости збіжа, бо гріш начне так дуже дорожіти, що бохонець хлїба треба буде купувати за вагу золота, тож міске населенє не буде в силї купувати їди. Подороженє гроша наступить через кольосальні кошти війни. Бльох обчисляє, що кождий день війни буде коштувати Нїмеччину 25½ мілїонів франків, Австрию 13,040.000, Італію 12.810.000, Францию 25,540.000, а Росию 28 мілїонів франків. Після сего обчисленя тридержавний союз видавав би на один день 51⅓, а дводержавний союз 53⅔ мілїонів франків, а европейска війна коштувала би континентальну Европу разом за кождий день 104.890.000 франків.

Вдруге тілько само винесуть щоденні страти Европи через застій промислу і торговлї, відорванє молодого, мужеского населеня від продуктивних занять, через знищенє міст і сел, доріг, зелїзниць, пристаний і т. д. Легко вообразити собі, яке економічне нещастє навістить тодї воюючі держави. Ще буде тревати війна, а вже по містах настане анархія, борба на ножі за кождий бохонець хлїба, за топку соли. Не

ставлений нам оказ »Христового пера«, які продають жиди шкільній молодїжи. На пері представлене розпятіе Христове на крестї, над тим виписані латиньскі букви I. H. S., а ще висше уносить ся Дух сьвятий в видї голуба. Тамтого року шкільна рада краєва заказала уживати »ювилейні радирки«, на яких був з'ображений портрет цїсаря, тож повинна звернути свою увагу на ті пера, як соблазняючий вибрик жидівскої реклями і заказати уживаня тих пер в школах.

Троха більше антисемітизму поручили би ми і нашому театрови, що тепер зачинає набирати юдофільских тенденций. Свого часу двічи відкинув видїл »Бесїди« переведену стихом, клясичну траґедию Ґуцбова »Уриель Акоста« лише з того взгляду, що она надто »юдофільска«. Не помогли вставлювання ся др. Е. Олесницкого, котрий хвалив перевід і запевняв добру обсаду — видїл не відступив від своєї антиюдейскої постанови. А тепер находимо в репертуарі театру вже цїлком koscher-jüdisch Малку Шварценкопф. Тота бомба зійшла вже з репертуару навіть провінціональних, польских театрів, а давали ѣї лише для притягненя жидів до театру. Але яку цїль мала »Бесїда« з виставою тої штуки в рускім театрі? Каси театр не зробить, бо за пізно нагадав ся, коли вже польскі театри обіграли сю штуку на провінциї, а на стало впроваджувати таку »перлу« до репертуару, чейже не гідне народної сцени. Взагалї в тетерішнім репертуарі подибуємо за часто такі нїсенїтниці, як »Бідна дївчина«, »Подруже на пробу« і другі. До того они толковані погано, макаронїчним язичієм п. Ґембіцкого. Чи зза того клясичного язика пускає видїл »Бесїди« таку ли хоту на сцену, чи зза принадного усьміху п-ни Ґембіцкої, щоби она грала в них перворядні ролї — все одно, але на тім тратить штука і театр.

буде можливо придавити сю домашну війну, бо всї жовнїри підуть на арену борби. Сїльске населенє, прогнане із спалених сел, буде волочити ся по лїсах і полях, а терплячи голод, потворить розбійничі ватаги. Телеґрафи і телефони позривають, зелїзниці у внутрі краю не будуть курсувати, бо ваґони і льокомотиви постягають на зад армії; підвод не буде, бо всїх ужиють до служби військової — одним словом зірве ся всяка комунїкация, всяка звязь провінциї з правительством, зникне державна орґанїзация, а настануть ріжні диктатури провінціональних аґітаторів.

Ся моральна і економічна нужда не скінчить ся разом з війною. Доперва по війні виступлять всї єї страшні наслїдки. В нїй вистріляють очивидно всїх офіцирів, а команду перейметь ті жовнїри, що найбільше виявлять оборотности, бувалости і енерґії. Будуть се переважно провідники фабричного або міского пролєтарияту. Поворот такої армії — каже Бльох — буде страшним для престолів і обезсилених суспільностий. Збліднє згадка днїв парискої комуни в виду поступків, яких допустить ся така армія, котра очивидно сама не схоче розвязати ся, бо і щож знайде для себе в виголодженім і зруйнованім краю?

Такий страшний образ будучої війни подають пропаґатори »вічного мира« на підставі обчислень Бльоха. При тім всїм поминено тут одну обставину: що чим дальше несе оружиє, тим меньше склонні жовнїри наближати ся до себе. На більшім віддаленю іде марно більша половина стрілів. Нинїшний жовнїр не так легко дасть сфанатизувати себе, щоби відважно наставляв свою шкіру на дїравленє манлїхерскими кулями. В теперішній війні никне нагода для особистого геройства, а з тим никне і найбільший товчок до хоробрости і маловаженя власного житя. Послїдні війни, грецко-турецка і американьско-іспаньска доказали, що помимо видосконаленого оружия, страти в житю воюючих сторін не були такі значні, як заповідає теория. Тому згадана брошура, хотяй може викликати веляке вражінє між читаючим загалом, в мілїтарних кругах не переможе переконаня, що в міжнародних розплатах війна в наших часах є можлива — і потрібна.

Новинки.

— **Радикальне віче** відбуло ся дня 19. с. м. в Перемишли. На віче прибули переважно лише селяни з Торків і сел, що симпатизують з послом Новаковским. Перший забрав голос п. Сенько Вітик і зачав критикувати парляментарну полїтику, а особливо Коло польске. Відтак зажадав від зібраних, щоби подякували соціялїстичним послам за то, що виступали остро в парляментї против заведеня виїмкового стану в західній Галичинї. Дальше домагав ся бесїдник подїлу краєвої ради шкільної на руску і польску, знесеня податку ґрунтового а заведеня лише податку доходового, увільненя від всякої оплати доходу в сумі 600 зр., знесеня §. 14 і сполуки всїх опозицийних сторонництв против правительства. Всї ті внесеня віче приняло. — Петро Новаковский виступив против сьвящеників і зажадав, щоби перевести ревізию патента Йосифиньского і щоби парлямент установив для сьвящеників строго означені оплати. — В кінци посол Стефан Новаковский виганьбив сойм і краєвий видїл, закидаючи єму, що всякі заходи около мнимої поправи судьби хлопа до нїчого; будівляний і огневий закон для хлопа невідповідний; школа для громадских писарів принесе лише шкоду, бо вийдуть з неї самі паньскі лизуни; школа для сельских кухарок по просту сьмішна, бо хлоп і так не має що варити, а виучені кухарки підуть хиба на службу до двора. На останок віче постановило переперти при надходячих виборах до ради повітової самих радикальних хлопів.

— **»Селяньска Рада«** в Долинї скликує на день 2-го лютого с. р. перші загальні збори, що відбудуть ся в сали ради повітової о 11-ій годинї перед полуднем. Порядок такий: 1) Отвореє зборів; 2) вибір предсїдателя на час зборів; 3) реферат економічний; 4) вибір видїлу і суду мирового; 5) реферат полїтичний; 6) внесеня членів, дискусия і замкненє зборів. — О годинї 9-ій того-ж дня відправить ся в церкві приходскій в Долинї служба Божа, а о 10-ій перед зборами відбуде ся засїданє провізоричного видїлу в цїли принятя членів.

— **Субвенциї і позички на дороги.** Видїл краєвий признав між иньшими слїдуючі субвенциї і позички на дороги повітові і громадскі: Сокальскому видїлови повітовому на дорогу Сокаль-Тартаків 3000 зр., борщівскому видїлови повітовому на дорогу Озеряни-Устє епископске 1724 зр., теребовельскому видїлови повітовому на дорогу Теребовля-Скалат 3970 зр., чесанівскому видїлови повітовому на дорогу Цївків-Олешичі 3000 зр., равскому видїлови повітовому на дорогу Любича-Юзефівка 6000 зр., перемишляньскому видїлови пов. на дорогу Перемишляни-Поморяни 2000 зр., жовківскому видїлови повітовому на дорогу Жовків-Камінка струм. 2000 зр., львівскому видїлови повітовому на дорогу Кульпарків-Сокільники 1500 зр., лїському видїлови повітовому на дорогу Лютовиска-Тїсни 4000 зр., городецкому видїлови повітовому на дорогу Городок-Добряни 1000 зр., ярославскому видїлови пов. на порогу Переворск-Бистровичі 2000 зр., мостискому видїлови пов. на дорогу Пакість-Гусаків 1000 зр., ясельскому видїлови повітовому на дорогу Дошниця-Розстайна 2000 зр., рогатиньскому видїлови пов. на дорогу Потік-Черче 700 зр. — Крім того признав Видїл краєвий безпроцентові позички: бережаньскому видїлови пов. на дорогу Городище-Козлів 6000 зр., ясельскому видїлови повітовому на дорогу Кенти-Дошниця-Розстайне 5000 зр.

— **Перед трибуналом державним** відбула ся в суботу розправа в справі звісного відклику львівскої ради міскої від рескрипту намістника, котрий, як звісно, засистував ухвалу міскої ради що-до знесеня виїмкового стану в західній Галичинї. Мінїстерство справ внутрішних потвердило опінїю намістництва, а трибунал відкинув відклик міскої ради.

— **Видїл Товариства »Бурса св. Івана Хрестителя« в Дрогобичи** складає подяку Всч. ОО. Василиянам, котрі жертвували 24 зр. 24 кр. в хосен бурси, яко половину чистого доходу з представленя Ночи Вефлеємскої, яку відограли ученики школи ОО. Василиян під кождим взглядом удачно. За видїл: *П. Кмит*, голова.

— **Справа учителя Еліева** з Малкович — котрого в лїтї 1898 р. увязнено підчас військових вправ при 95 полку піхоти в Станиславові за те, що записував собі імена жовнїрів, мальтретованих офіциром Анделем, аби опісля оголосити се в часописях — закінчила ся онодї перед військовим судом в Чернівцях. Переведене против Анделя слїдство виказало, що Андель дїйсно знущав ся дико над вояками і тому військовий суд по вступнім слїдстві увязнив Анделя і задержав єго у вязници, а по скінченю слїдства засудив єго на пять тижнїв арешту і засуд сей затвердила бриґада.

— **Дрібні вісти.** Ґр. Каз. Баденї замешкав на довший час у Львові. — Ґімназия, що має небавом отворити ся в містї Мєльци в західній Галичинї, буде на основі цїсарского позволеня називати ся: Ювилейна ґімназия ім. Франц Йосифа I. — В Чернівцях в однім готели застрілив онодї заступник офіцира з Станиславова, Никола Томарук свою любку Каміллю Розенкранц, а відтак застрілив себе; після полишеного листу причиною до траґічної смерти обоїх подала невилїчима умова недуга нещасливої Камілї. — В копальни воску земного в Дзвинячи коло Солотвини урвала ся онодї линва і один з робітників, що спускав ся до закопу, упавши в пропасть, поломив собі обі ноги. — Директор одного петербурского театру Мальов застрілив в Києві актора Юссарова з заздрости о свою жінку, котра виступала в Києві з погибшим в тім самім театрі.

— **Посмертні вісти.** О. Михайло Лопатинський, парох Небилова, деканата перегиньского, помер дня 21. с. м. на серцеву недугу в 64-ім роцї житя а 40 ім сьвященьства. Покійний був з початку капеляном в Побуку, а відтак перенїс ся на теперішну парохію, де праведним житєм, працею та ощадностию з'єднав собі любов і поважанє так своїх парохіян як і цїлої околиці.

О. Йосиф Левицкий, др. богословія, почетний крилошанин львівскої епархії і катехит при нїмецкій ґімназиї у Львові, упокоїв ся по довшій недузї дня 20. с. м. в Мартинові в 62-ім роцї житя. Покійний визначав ся щирою прихильностию до молодежи, образованєм і красноречивостию.

Олена Петринівна, учителька в Кальнім, повіта стрийского, упокоїла ся дня 10. с. м. в 22. роцї житя. Була се женщина повна чеснот, тож оставила по собі щирий жаль у родини, молодежи, громадян і своїх товаришів. Покійна мала на днях віддати ся за учителя.

— **Кілька разячих ошибок** вкрало ся до 7-го числа »Руслана«, з котрих важнїйші отсим простує ся. І так в новинцї п. з. »Інавґурацийний виклад« в пятій стрічцї з гори замість »між ними не всїх руских адвокатів, професорів університету, особливо кромі дра Колесси«, треба читати: »між ними трохи не всї рускі адвокати, професори уьіверситету, очивидно кромі дра Колесси і т. д.« — В новинцї п. з. «Переполох в касї ощадности« в 45 стрічцї з долу місто »цїла та комедия є лише істориєю жидів« належить читати »цїла та комедия є лише інтриґою жидів«.

— **Переписка редакциї.** Технїкови: Дописий без підпису не містимо, хотяй би се було навіть справозданє з вечерниць.

Наука, штука, лїтература.

Переписку п. Кулїша з Володимиром Барвіньским з першої половини 1871 р. подав Мирон в жовтневій книзї »Кієвской Старины«. — Мирон подає від себе ось що про сю переписку: »Сколько мнѣ было узвѣстно, бумаги Вол. Барвинского послѣ его смерти (1883) перешли въ руки его брата Александра. Но вотъ спустя десять лѣтъ я нашелъ у одного львовского антикварія купу всякаго бумажнаго хлама, который и купилъ. Разбирая эти бумаги, я нашелъ среди нихъ писаный рукою Кулиша стихотворный переводъ Псалтыри и небольшую звязку писемъ Кулиша къ Барвинскому, Барвинского къ Кулишу, Александра Барвинского къ Володимиру Барвинскому и кромѣ того еще нѣсколькихъ галицко-рускихъ дѣятелей къ сему послѣднему, въ 1870—71 годахъ. Какимъ образомъ эти письма попали къ львовскому антикварію, я не могъ узнать; не знаю также уцѣлила ли остальная часть обширной переписки пок. В. Барвинского«.

Позаяк п. Мирон згадує тут, що до мене перейшли письма мого пок. брата Володимира, а відтак подає, що не знати, яким способом попала ся надрукована ним в »Кіевской Старинѣ« переписка до львівского антиквара, уважаю своїм обовязком подати до прилюдної відомомости осте поясненє: Мій пок. брат Володимир, занедужавши тяжко пізною осеню 1882 р. переселив ся з кінцем грудня з Краківскої улиці на нову хату в улиці Батория ч. 24. Був він тодї вже так занепав на здоровю, що лежав в постелї і не мав спроможности довести до ладу своєї власної і редакцийної бібліотеки. Коли я дістав на сам Йордан (1883) вість, що стан здоровя покійника значно погіршив ся, прибув я зараз до Львова, щоби пильнувати недужого. Отодї побачив я, що в середній комнатї, через котру проходило ся до спальні покійника, лежали купою звалені книжки, брошури, часописи, і т. и. Я сидїв невідступно один тиждень коло постелї недужого, але бачив нераз, як до середньої комнати, де, як і в передній комнатї, була також редакция »Дѣла«, заходили всякі люди і любителї книжок і т. п. і нишпорили в тій стирті книжок і паперів. По тижни відїхав я до своїх шкільних обовязків, а мене заступав брат Осип в доглядуваню недужого, а відтак на тиждень перед смертию пок. Володимира був я знов при нїм. По смерти Володимира зачинено єго спальню і середню комнату, а коли я по похоронї став порядкувати і віддїлювати бібліотеку і письма покійника від редакцийної, то переконав ся я, що богато книжок, котрі я давнїйше бачив у покійного, тепер не доставало. Очивидно мусїли попасти в руки бібліоманам, котрі без всяких скрупулів мають звичай присвоювати собі чужі книжки. Отакою дорогою мусїла піти і переписка пок. Кулїша з моїм братом Володимиром і иньші папері, що були наверху, бо до мене лише се перейшло, що покійник мав зачинене в своїм бюрі. Єсть і між ними богато інтересного і я при свобіднім часї се оповіщу.

У Львові в сїчни 1899.

Олександер Барвіньский.

Телеґрами.

Відень, 23. сїчня. Wiener Zeitung оповіщує: Цїсар постановленєм з дня 28. грудня 1898 именував гр. кат. епископа в Станиславові Юлїяна Куіловского гр. кат. архиепископом і митрополитом у Львові.

Мінїстер справедливости іменував о. Константина Куниньского другим гр. кат. душпастирем в карнім заведеню для мущин в Станиславові.

Прага, 23. сїчня. Narodni Listy запевнюють іменем ческих послів, що на раї нема мови о порозуменю з Нїмцями, бо нема до того конечного вступного услівя, а то — рівноуправненя ческого язика. Рівнож заповідають Nar. Listy, що парлямент буде небавом розвязаний.

Рим, 23. сїчня. Папа повернув цїлком до здоровля.

Рудольф Ачкевич

швець,

у Львові, улиця Сикстуска ч. 23. *(стара почта)*

поручає готову обув свого виробу, переважно для **духовенства** і **ПП. військових** — принимає також замовленя всїлякого рода так місцеві як і з провінції.

На міру вистане старий оказ.

201 40—52

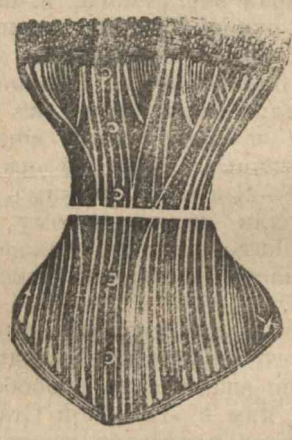

Ґорсети, рукавички, шелькі підвязки, бандажи всїх систем

поручає

Г. ҐАЛЯНТОВСКИЙ

У ЛЬВОВІ,

площа Бернардиньска ч. 3.

Ціїники gratis i franco.

20% ДЕШЕВШЕ ЯК У ВІДНИ!

ДОСТАРЧАЄ ВСЇЛЯКІ КАВЧУКОВІ ДРУКАРНІ ЧЕРЕНКОВІ ПЕРШЕ ГАЛ. ЗАВЕДЕНЄ РИТОВНИЧЕ ВАРСТАТ ДЛЯ ВИРОБІВ З МЕТАЛЮ, ЛИТИХ НАПИСИЙ, МАЛЯРСТВА ШИЛЬДІВ І ФАБР. СТАМПИЛЇЙ КАВЧУКОВИХ І ПРОЧ.

!!ДРУКАРНІ ТАКОЖ З ЧЕРЕНКАМИ РУСКИМИ!!!

ГЕНРИК ШАПІРА

ЛЬВІВ, УЛ. КОПЕРНИКА Ч. 3.

(ПОБІЧ АПТИКИ ПЕТРА МІКОЛЯША). 146 22—24

ГАРМОНІЮМ

до науки сьпіву церковного виготовляє специяльно парова фабрика інструментів

Івана Сливиньского

у Львові, ул. Коперника ч. 16.

За порукою дає на рати. Прошу жадати ціїника.

Іван Сливиньский

фабрикант органів і гармоніюм у Львові.

1025

Всїлякого рода

інструмента музичні

найдешевше в виключнім фабричнім складі

І. Капралика у Львові.

147 *Ціїники даром.* 21—24

Зміна льокалю.

Заложена фірма в /року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з улиці **Трибунальскої ч. 1.** на ул. **Лукасїньского ч. 4.** (площа Каструм), філія ул. **Театральна 16.**

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛЇВ

також і **випозичальня**

заосмотрена в всїлякі знаряди почавши від найбогатших до найскромнїйших. Цїлі уряджения для покоїв до спаня, сальонів, їдалень і др. — Меблї оріхові, ольхові, чорні, також зелїзні і гнуті, зеркала і т. д.

Цїни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

ул. Лукасїньского ч. 1.

ТОВАРИСТВО
для розвою рускої штуки

стоваришенє зареєстроване з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвалє ч. 7

виконує всякі працї з обсягу артистичного малярства, різьбарства і золотарства після композиций своїх членів, а іменно: **образи релїґійні до иконостасів, олтарів, хоругов, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи сьвітскі: історичні, портрети з натури і фотоґрафій, краєвиди, побутові** і т. д.; з дерева: **кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесийні, сповідальниці** і пр. і всякі працї **золотарскі; рівнож украшує внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиць** і пр. і **удержує на складі фотоґрафічні репродукциї образів руских артистів.**

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконанє.

Цїлию Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу штук красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіцї нашої П. Т. Публики духовної і сьвітскої, надїємо ся, що зволить Ова причинити ся до осягненя сеї цїли численними замовленями, котрі приймає

виключно лиш Дирекция Товариства.

З глубоким поважанєм **Дирекция.**

Товариство не послугує ся аґентами.

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИҐНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3½% АСИҐНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всї иньші находячі ся в обігу 4½% **Асиґнати касові** з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані **почавши від дня 1 мая 1890 по 4%** з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 сїчня 1890.

Дирекция.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллєтристика і поезия, ориґінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильнїйше увзглядненуванє артистичного викінченя навіть найбільш тенденцийних творів, — артизм у змістї і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: **М. Заячківский, Львів, улиця Зибликевича, число 34.**

ЛЕВ ЛОПАТИНЬСКИЙ.

ДО БРАЗИЛЇЇ!

Драма з галицкого еміґрацийного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картонї 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На почтову оплату 5 кр.

Замовленя з провінції у автора **ул. Зибликевича ч. 18, Львів.**

У Львові набути можна в Ставропигийскій книгарнї.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Ia по 70 зр., IIa по 64 зр. за 100 кіл. loco фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку loco місце продукциї.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилках почт. в ціні по: зр. 9·20, 10·20, 10·70, 11·20, а специяльність по 12·20 франко **ЧИКО** в 5 кіл. барилках по зр. 3·—, 3·70, 4·10, 4·90 франко. — Иньші товари по умірених ціїнах. 76—?

1000 туток цигаретових за **1 зр.** поручає фабрика туток

АНТОНІЇНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львві, лиця Галицка число 12.

Замавляючим 5.000 тутоко разом опаковане і відсилка franco.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., I. п.

приймає ласкаві замовленя і виконує їх ґустовно і по приступних ціїнах.

206

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах

Замісцеві панночки приймає на помешканє

Видає й відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.